

Om Överhogdalstapeten

I en kyrkbod invid Överhogdals kyrka påträffades år 1910 den så kallade Överhogdalstapeten. Det var konstnär Paul Jonze som för föreningen Jämtslöjd företagit en studie- och insamlingsresa och bland gammalt skräp fann denna märkliga duk, eller tapet som den kallas. D:r G. J:son Karlin har gjort en undersökning angående densamma och några av hans synpunkter skall här framföras.

Vad föreställer tapeten? Vi ser en brokig blandning av människor och djur i olika skepnader, livsträd, skepp, kyrkor, runor, kors m.m. Troligt är, att det är ett stycke missionshistoria med lokal placering som här framställs. Kyrkans uppförande är ett tecken på kristendomens seger. Men vilken är då den kyrka för vilken duken blivit utförd? Varifrån har den kommit?

Sveg var sedan urminnes tid huvudplatsen i Härjedalen. Här hölls bland andra möten ett all-ting någon gång mellan 1270 och 1280 för att fastställa gränsen mellan Sverige och Norge. Ett märkligt dokument rörande detta möte finns förvarat i en fornskriftsamling i Köpenhamn. Här berättas om en märkesman Härjulf Hornbrytaren, som kommit i onåd hos sin konung, Halvdan Svarte i Norge, död 860.

Härjulf flydde till konung Anund i Sverige. Men då han inledde ett kärleksförhållande med onungens fränka, måste han på nytt fly västerut och slog sig ned i en öde dal, som efter honom kallas Härjedalen. En ättling i åttonde led efter honom var Ljot Dagsson, om vilken vittnena berätta att han var den förste som byggde kyrka i Härjedalen, och det finns fullgiltiga skäl för att denna kyrka låg i Sveg. Tiden för denna kyrkas uppförande anses vara under de sista åren av 1000-talet och sammanfaller med den tid, som man med ganska stor säkerhet kan räkna som tapetens tillkomst. Vi kan nu antaga att tapetens kyrka är kyrkan i Sveg.

Förklaringen till att den sedan kommit till Överhogdal är enkel nog. Ursprungligen ingick Överhogdal i Svegs församling och när det första kapellet uppfördes i Överhogdal kan man antaga att en utskiftning av den äldre kyrkans inventarier skett och att därvid bl. a. tapeten tillfallit Överhogdal.

Denna dyrgrip förvaras nu i Läns museet, Östersund. Under senare år har den restaurerats och de fem olika våderna, som tidigare varit hopsydd, har åter skilts åt, då de ursprungligen förekom var för sig.

Ur Vävtråden 1963. Signaturen E.M.